

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi

The Journal of International Social Research

Cilt: 8 Sayı: 39 Volume: 8 Issue: 39

Ağustos 2015 August 2015

www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581

**DEĞİŞİM ÇAĞINDA OKUL YÖNETİCİLERİNİN OKULLARDAKİ EĞİTİM TEKNOLOJİLERİNİ
YÖNETME BECERİLERİNİN İNCELENMESİ**
**INVESTIGATING THE MANAGING SKILLS OF EDUCATION TECHNOLOGIES OF SCHOOL IN THEIR
INSTITUTIONS IN AGE OF CHANGE**

Cemil ŞAHİN*
Faruk DEMİR**

Öz

Bu çalışmanın amacı, değişim çağında okul yöneticilerinin okullardaki eğitim teknolojilerini yönetme becerilerinin yönetici ve öğretmen görüşlerine göre incelenmesidir. İlişkisel tarama modelinde yapılan bu çalışmanın evrenini 2013-2014 eğitim-öğretim yılında Gümüşhane merkez ilçedeki okullara da görev yapan yönetici ve öğretmenler oluşturmaktadır. Bu çalışmada nicel veriler için 73 okul yöneticisinden, 40 yöneticiye ulaşılmıştır. 770 öğretmenden tabakalama yöntemiyle seçilerek, 159 öğretmenden örneklem oluşturulmuştur. Nitel veriler için çalışma grubu ise görevli öğretmen ve yöneticilerden maksimum çeşitleme örneklem yöntemine göre 10 yönetici ve 4 öğretmen olmak üzere toplam 14 eğitimciden oluşmaktadır. Verilerin toplanmasında, nicel veriler için anket, nitel veriler için ise görüşme tekniklerine uygun veri toplama araçları kullanılmıştır. Çalışmada nicel veriler çözümlenmesinde Kruskal Wallis Testi, Mann-Whitney U testi ve One Way ANOVA testi kullanılmıştır.

Okul yöneticilerinin teknolojik liderlik öz yeterlikleri testi bütüncül olarak değerlendirildiğinde, okul yöneticileri ile öğretmen görüşleri arasında ,05 düzeyinde anlamlı bir farkın olduğu görülmüştür. Testin alt bileşenlerini oluşturan vizyoner liderlik, dijital çağ öğrenme kültürü, profesyonel uygulamada mükemmellik ve dijital vatandaşlık testlerinde de öğretmen görüşlerinin yönetici görüşlerinden ,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık oluşturduğu bulunmuştur. Testin alt bileşenlerinden biri olan sistematik gelişim testinde ise anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Görüşme tekniği ile elde edilen bulgulara göre, eğitim kurumlarının eğitim ve bilişim teknolojilerine yönelik mevcut durumlarının iyi olduğu, okullarda slayt tabanlı ders sunumları ve eğitime yönelik teknolojilerin mevcut olduğu; yönetici, öğretmen ve öğrenci bazında etkin kullanıldığı; ancak, etkileşimli tahta ve bağlı teknolojilerin yeterli olmadığı, okullardaki yönetici ve öğretmenlerin eğitim ve bilişim teknolojilerini kullanma yeterliliklerinin, dijital çağın gereklerini yeterince karşılayabilecek düzeyde olmadığı bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yöneticisi, Eğitim Teknolojisi, Teknolojik Liderlik.

Abstract

This study aims to scrutinize managerial skills in education Technologies that school managers have in their institutes according to managers and teachers' views. The managers and teachers that work in Gumushane form the population of this study that is made by Relational Screening Model. In this study, it is reached 40 school managers amongs 73 school managers for quantitative data. This study exemplifies from 159 teachers that are chosen amongs 770 teachers by Layering Technique. As for qualitative data, the work group constitutes in commissioned teachers and managers that are determined by Maximum Variation Sampling Method as ten managers and four teachers totally 14. In the phase of collecting data, the appropriate data collection tools are applied in this study. Questionnaires are appealed for quantitative data, and for qualitative data interview technique is used. In this study, Kruskal Wallis Test, Mann-Whitney U Test and One Way ANOVA Test are applied in analysis of quantitative data.

It is seen that there is so meaningful difference -at a level of , 05- between school managers and teachers when the technological leadership self-sufficiency test is totally evaluated. It is reached that the teachers views make a difference at a level of ,05 accordingly managers views in the subcomponents of the test such as; Visionary Leadership, Digital Era Learning Culture, Digital Citizenship and Perfection in Professional Application. Systematic Development that is one of the subcomponents of the test doesn't make a meaningful difference.

According to the data that is got by interview technique, it is understood that education institutions are in a good condition in terms of informatics and education, slide based lesson presentations are available, and they are actively used by teachers, students, and students. On the other hand, it is obviously seen that interactive boards and connected Technologies are not sufficient, it is reached that the managers and teachers' ability of using education and informatics technologies is not the level of doing the requirements of digital age.

Keywords: Manager, Educational Technology, Technological Leadership.

1. Giriş

*Yrd.Doc.Dr.,Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Hizmetleri MYO Çocuk Bakımı ve Gençlik Hizmetleri Bölümü

**Öğr.Gör., Gümüşhane Üniversitesi Gümüşhane MYO Bilgisayar Teknolojileri Bölümü

Yoğun biçimde yaşanan ve toplumun bütün kurumlarını, kültürünü ve değerlerini temelden değiştirmeye dönük bilgi çağından söz edilmektedir (Açıklın, 1995:9). Bu nedenle günümüzde bilgi üretimi en öncelikli konumda olup, bilginin kaynağını bilimsel düşünce ve bilişim teknolojisi oluşturmaktadır (Can,2002; dhgm.meb.gov.tr).

Hızlı bir değişimin yaşandığı bu değişim çağında, bilgi kadar teknolojinin de etkin olduğu yadsınamaz. Her çeşit üretim alanında, ticarete, hizmet sektöründe, kamu kurum ve kuruluşlarında, sağlık ve spor alanlarında, ulaşımda ve günlük hayatımızda teknoloji ve teknolojik değişimlerin oluşturduğu gelişimler, baş döndürücü bir hızda devam etmektedir. Bu değişim ve gelişimler, birey ve toplum olarak yaşamımızı derinden etkilemektedir.

Eğitim kurumları teknolojik değişim ve gelişmelerden en çok etkilenen kurumların başında gelmektedir. Kısa sayılabilecek aralıklarla karşılaştığımız teknolojik değişim ve gelişimler eğitim sisteminin yeniden yapılanmasına neden olmaktadır. Eğitim kurumlarından olan ve eğitim yönetimi sıra dizininin önemli bir basamağını oluşturan okullar ise bu değişimden oldukça fazla etkilenmektedir.

Okul yöneticileri, eğitim teknolojisini yönetecek en önde gelen teknoloji liderleridir. Teknoloji lideri, okul bileşenlerini harekete geçirirken teknolojiyi kullanan ve onlara teknolojiyi kullandıran kişidir (Can, 2003).

Okul yöneticileri, bilgisayar ve ilgili teknolojilerin okula transferi ve etkin kullanımı konusunda sorumluluğu üzerinde taşıyan kişilerin başında gelmektedir (Turan, 2002:271). Ancak, teknolojinin okullarda kullanılması ve yönetimi bir çok sorunu da beraberinde getirmektedir. Halbuki okulların değişim ve dönüşümü, buna bağlı olarak ta çağdaş eğitimin gerekleri yönündeki gelişimi, eğitim teknolojisinin etkin yönetimine bağlıdır. Okul yöneticileri, bu alanda kendilerini geliştirerek, okullarındaki eğitim teknolojisini fonksiyonel olarak yönetmeli ve eğitim teknolojisi liderliğini üstlenmelidirler.

Teknoloji, örgütün tüm kademelerindeki iş performansının doğasını değiştirir (Özdemir, 2000:58). Bu nedenle, eğitim örgütlerindeki teknoloji yönetimi, okula teknolojik kaynak temini ile sınırlandırılmaması gereken bütünlüklü bir süreci ifade etmektedir (Balci, 2001). Genel olarak teknoloji kavramı, örgütün insan ve madde kaynaklarından oluşan girdilerini ürüne çevirmeye yarayan fiziksel ve zihinsel araçlar (Ataman, 2002) olarak tanımlandığında, okullardaki eğitimin kalitesi bu teknolojinin etkili yönetimini zorunlu kılmaktadır.

Bununla beraber, 2013-2014 öğretim yılında bilişim, internet ve materyallerin mevcut durumuna bakıldığında, Gümüşhane Merkez ilçedeki eğitim destek kurumlarında ve okullarda yeterince olmadığı, Tablo 1 ve Tablo 2' de görülmektedir. Fatih projesi kapsamında sadece üç okulda toplam 92 etkileşimli tahta bulunması ve bu tahtaların etkin kullanımı için gerekli alt yapının yetersiz olması, var olan durumu açıklamaktadır.

Tablo 1: Gümüşhane Merkez İlçe 2013-2014 Öğretim Yılı Kurumların Bilişim, İnternet ve Materyal Bilgileri

	ADSL	DIAL-UP(TELEFON)	FOTOKOPİ MAKİNESİ	LAZERYAZICI	LINE PRINTER	MÜREKKEP PÜSKÜRTMELİ YAZICI	NOKTA VURUŞLU YAZICI	OFİS YAZILIMLARI	OKUL YÖNETİM YAZILIMLARI	OPTİK OKUYUCU	PROJEKSİYON	TARAYICI	TELEFON HATTI SAYISI	TEPEGÖZ	FATİH PROJESİ ETKİLEŞİMLİ TAHTA SAYISI	FATİH PROJESİ KAPSAMINDA ÇOK FONKSİYONLU YAZICI	FATİH PROJESİ KAPSAMINDA DÖKÜMAN KAMERA SAYISI
MERKEZ	10	8	51	212	0	2	6	39	14	6	89	35	71	18	92	4	4

Kaynak: www.gumushanemeb.gov.tr

Tablo 2: Gümüşhane Merkez İlçe 2013-2014 Öğretim Yılı Okulların Bilişim, İnternet ve Materyal Bilgileri

	KURUM SAYISI	ADSL	DIAL-UP(TELEFON)	FOTOKOPİ MAKİNESİ	LAZER YAZICI	LINE PRINTER	MÜREKKEP PÜSKÜRTMELİ YAZICI	NOKTA VURUŞLU YAZICI	OFİS YAZILIMLARI	OKUL YÖNETİM YAZILIMLARI	OPTİK OKUYUCU	PROJEKSİYON	TARAYICI	TELEFON HATISAYISI	TEPEGÖZ
ANAOKULLARI	2	2		1	6										
İLKOKULLAR	3	1	2	3	7			1				9	2	4	
ORTAOKULLAR	4	7		9	27		1		18	3	1	72	8	10	7
LİSELER	4	3	2	12	24					5		7		7	2
MES.VE TEK. LİSE	7	8	2	28	67			2	18	11	2	61	8	22	2
FEN LİSESİ	1	1		4	3			1		3	2	4		3	2
TOPLAM	21	22	6	57	131		1	4	36	22	5	151	18	46	13

Kaynak: www.gümüşhanemeb.gov.tr

2. Amaç

Okullardaki ürün kalitesinin farklılığında bir çok değişkenin yanı sıra, eğitim teknolojilerinin yönetiminin de etkili olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle bu çalışmada, değişim çağında okul yöneticilerinin okullardaki eğitim teknolojilerini yönetme becerilerinin yönetici ve öğretmen görüşlerine göre incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu genel amaca bağlı olarak aşağıdaki sorulara cevap aranmaktadır.

Okul yöneticisi ve öğretmenler açısından;

1. Okul müdürlerinin teknolojik liderlik öz-yeterlikleri ne düzeydedir?
2. Okul müdürlerinin testin alt bileşenlerini oluşturan vizyoner liderlik, dijital çağ öğrenme kültürü, profesyonel uygulamada mükemmellik, sistematik gelişim ve dijital vatandaşlık açısından yeterlikleri hangi düzeydedir?
3. Okul müdürlerinin okul türü, görev türü, meslekteki kıdem, cinsiyet ve eğitim durumu değişkenleri açısından, yöneticilerinin teknolojik liderlik öz yeterlikleri testi ve testin alt bileşenlerine yönelik görüşler arasında anlamlı bir fark var mıdır?
4. Okulların eğitim teknolojisi açısından durumu nedir?
5. Okul müdürlerinin eğitim teknolojilerini temin ve transfer etmedeki rolü nedir?
6. Okul müdürlerinin eğitim teknoloji liderliklerini yerine getirmede engelleri nelerdir?

3. Yöntem

3.1. Araştırma Modeli

Bu çalışmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da günümüzde var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır (Karasar, 2013:77).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2013-2014 eğitim-öğretim yılında Gümüşhane belediye sınırları içindeki anaokulları, ilkokul, ortaokul ve liselerde görev yapan yönetici ve öğretmenler oluşturmaktadır. Bu çalışmada nicel veriler için 73 yönetici ve yönetici yardımcılarının tümüne ulaşılmak hedeflenmiş olmasına rağmen, 11 okul müdürü, 5 müdür baş yardımcısı ve 24 müdür yardımcısı olmak üzere 40 yöneticiden veri sağlanabilmiştir. 770 öğretmenin %25' i olan 193 öğretmen, tabakalama yöntemiyle seçilerek örneklem oluşturulmuştur. Ancak, 159 öğretmenden veri toplanabilmiş olup, bu sayı evrenin %21' ine karşılık gelmektedir. Nitel veriler için ise anaokulu, ilkokul ve ortaokul ve liselerde görev yapan öğretmen ve yöneticilerden maksimum çeşitleme örneklem yöntemine göre 10 yönetici ve 4 öğretmen olmak üzere toplam 14 eğitimciden oluşmaktadır.

Tablo 3:Araştırmaya Katılan Yönetici ile Öğretmen Sayı ve Oranları

Okullar	İdareci sayısı			Yüzde (%)	Öğretmen sayısı			
	Okul Müdürü	Müdür Yrd. / Müdür Baş. Yrd.Sayısı	Toplam		Bayan	Bay	Toplam	Yüzde (%)
Anaokulu	2	1	3	4	30	3	33	4
İlkokul	3	5	8	11	46	40	86	11
Ortaokul+ilkokul	3	3	6	8	140	101	241	31
Ortaokul	3	3	6	8	54	48	102	13
Genel liseler	5	11+4	20	27	37	65	102	13
Mesleki ve Teknik L.	7	19+3	29	40	86	90	176	23
Özel Eğt. Uyg. ve İş Ok.	1		1	1	9	21	30	4

Toplam	24	42+7	73	100	402	368	770	100
Örneklem Grubu			40	55			159	21

3.3. **Veri Toplama Araçlarının Geliştirilmesi ve Verilerin Analizi:** Verilerin toplanmasında, nicel veriler için anket, nitel veriler için ise görüşme tekniklerine uygun veri toplama araçları kullanılmıştır. Nicel verilerin elde edilmesinde Hacıfazlıoğlu, Karadeniz ve Dalgıç (2011) tarafından geçerlik ve güvenilirliği test edilerek uyarlanan “Eğitim yöneticileri teknoloji liderliği öz-yeterlik ölçeği” kullanılmıştır.

Bu ölçeğin geliştirilmesinde adı geçen araştırmacıların daha önceki çalışmalarının kaynaklık ettiği görülmektedir. Hacıfazlıoğlu vd. (2010) okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerini belirlemeye yönelik yaptıkları çalışmalarında, 2009 ISTE (International Society for Technology in Education-Uluslararası Eğitimde Teknoloji Topluluğu) tarafından geliştirilmiş olan eğitim yöneticileri teknoloji liderliği standartlarının (NETS-A) Türkiye’ye uygunluğunu belirlemeyi amaçlamışlardır. Bu amaçla okul yöneticilerinin görüşlerine göre “vizyoner liderlik” (VL), “dijital çağ öğrenme kültürü” (DÇÖK), “profesyonel uygulamada mükemmellik” (PUM), “sistemik gelişim” (SG) ve “dijital vatandaşlık” (DV) olmak üzere tüm teknolojik liderlik alt boyutlarının Türkiye’ye uygunluğuna ilişkin okul yöneticileri, denetmenler ve öğretmenlerin görüşlerini inceleyen bir çalışma yürütülmüştür. Araştırma sonucunda ise ISTE (2009) tarafından belirlenen teknoloji liderliği standartlarının Türkiye’deki okul yöneticileri için de uygulanabilir olduğu, anlaşılmıştır. Nicel verilerin analizinde SPSS For Windows programından yararlanıldı.

Nitel veriler elde etmek için **durum çalışması yöntemi** kullanılmıştır. Bu çalışmada ayrıntılı ve derinlemesine veri toplama, katılımcıların bireysel algılarını, deneyimlerini ve bakış açılarını doğrudan öğrenme, mevcut durumları anlama ve açıklama amaçlanmıştır. (Büyüköztürk, vadiğ. 2009). Analiz sürecinde katılımcılar K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9, K10, K11, K12, K13, K14 şeklinde kodlanmıştır. Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin özellikleri Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4: Görüşme Yapılan Yönetici Ve Öğretmen Özellikleri

	Görevi	Görev yeri	Kıdemi	Cinsiyeti
K1	Müdür	Özel okul	5-10 yıl	Bay
K2	Müdür Yardımcısı	Mesleki ve Teknik A.L.	10-15	Bay
K3	Müdür Yardımcısı	Kanuni Mesleki ve Teknik A.L.	20 yıl üzeri	Bay
K4	Müdür	RAM	20 yıl üzeri	Bay
K5	Öğretmen	Nesrin Halit Z. Anaokulu	1-5 yıl	Bayan
K6	Müdür	Mekez anaokulu	6-10	Bayan
K7	Müdür Baş Yardımcısı	M.Ç.Sosyal B.L.	20 yıl üzeri	Bay
K8	Öğretmen	Atatürk Ortaokulu	6-10 yıl	Bayan
K9	Öğretmen	Dumlupınar İlk+Ortaokul	1-5 yıl	Bayan
K10	Öğretmen	A.F.K Anadolu Lisesi	5-10 yıl	Bayan
K11	Müdür Yardımcısı	Gazipaşa Ortaokulu	16-20 yıl	Bay
K12	Müdür Yardımcısı	Aysin Rafet Ataç İlkokulu	20 yıl üzeri	Bay
K13	Müdür	Atatürk Ortaokulu	20 yıl üzeri	Bay
K14	Müdür Yardımcısı	Gümüşhane lisesi	10-15 yıl	Bayan

Verilerin normal dağılıma uygunluğunu Tek Örneklem Kolmogorov Smirnov Testi (One Sample Kolmogorov Smirnov Test) kullanarak belirlenmiştir. Assymp.Sig. (Anlamlılık) satırındaki değerlerin istatistiksel anlamlılık hesaplamalarında sınır değeri kabul edilen 0,05’den ($P>0,05$) büyü olması incelenen faktörlerin dağılımlarının normal olduğunu göstermektedir.

İstatistiksel çözümlere geçebilmek için, aynı verilerin homojenliğinin incelenmesi gerekmektedir. Faktörlerin Homojenliği Testi (Test of Homogeneity of Variances), Sig. (Anlamlılık) sütunundaki değerlerin 0,05’den ($P<0,05$) küçük olması incelenen faktörlerin dağılımlarının homojen olmadığını göstermektedir. Bu nedenle, bu ölçme aracı için parametrik olmayan test yöntemleri kullanılmıştır.

4. Bulgular

Tablo 5. Görev Türüne Değişkenine Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

	Görev Türü	N	MeanRank	Chi-Square	df	Asymp.Sig
Teknoloji Liderlik Yeterlikleri	Okul Müdürü	11	140,00	9,636	3	,022*
	Müdür Baş Yardımcısı	5	109,20			
	Müdür Yardımcısı	24	118,73			
	Öğretmen	159	94,12			
	Toplam	199				

Vizyoner Liderlik	Okul Müdürü	11	144,41	13,697	3	,003*
	Müdür Baş Yardımcısı	5	140,90			
	Müdür Yardımcısı	24	117,21			
	Öğretmen	159	93,04			
	Toplam	199				
Dijital Çağ Öğrenme Kültürü	Okul Müdürü	11	135,09	8,482	3	,037*
	Müdür Baş Yardımcısı	5	105,90			
	Müdür Yardımcısı	24	119,69			
	Öğretmen	159	94,42			
	Toplam	199				
Profesyonel Uygulamada Mükemmellik	Okul Müdürü	11	138,59	13,652	3	,003*
	Müdür Baş Yardımcısı	5	130,90			
	Müdür Yardımcısı	24	125,02			
	Öğretmen	159	92,58			
	Toplam	199				
Sistemik Gelişim	Okul Müdürü	11	125,86	4,762	3	,193
	Müdür Baş Yardımcısı	5	96,60			
	Müdür Yardımcısı	24	115,33			
	Öğretmen	159	96,00			
	Toplam	199				
Dijital Vatandaşlık	Okul Müdürü	11	141,91	8,876	3	,031*
	Müdür Baş Yardımcısı	5	107,40			
	Müdür Yardımcısı	24	114,58			
	Öğretmen	159	94,67			
	Toplam	199				

*P< ,05

Okul yöneticilerinin teknolojik liderlik öz yeterlikleri testi bütüncül olarak değerlendirildiğinde, okul yöneticileri ile öğretmen görüşleri arasında (P< ,05) anlamlı bir farkın olduğu Tablo 5' te görülmektedir. Testin alt bileşenlerini oluşturan **vizyoner liderlik, dijital çağ öğrenme kültürü, profesyonel uygulamada mükemmellik ve dijital vatandaşlık** testlerinde de öğretmen görüşleri, yönetici görüşlerinden ,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık oluşturmaktadır. Testin alt bileşenlerinden biri olan **sistemik gelişim** testinde ise öğretmen görüşleri ile yönetici görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

Yönetici ve öğretmenlerin okul türü, meslekteki kıdem ve eğitim durumu değişkenleri açısından, yöneticilerinin teknolojik liderlik öz yeterlikleri testi ve testin alt bileşenleri incelemek için **Kruskal Wallis Testi** (tek yönlü varyans analizi) ve cinsiyet değişkenine göre ise **Mann-Whitney U Testi** uygulanmış olup, her iki testin sonucunun da anlamsız olduğu görülmüştür.

Okul yöneticilerinin teknolojik liderlik öz-yeterliklerinin belirlenmesinde nicel verilerden yararlanıldı. Okulların eğitim teknolojisi açısından durumu, okul müdürlerinin eğitim teknolojilerini temin ve transfer etmedeki rolü ve okul müdürlerinin eğitim teknoloji liderliklerini yerine getirmedeki engelleri ile okulların teknolojik yönüyle geliştirilmesi ve niteliğinin artırılmasına yönelik olarak, görüşme (röportaj) tekniğiyle bilgiler toplanmış olup, bu verilerin çözümlenmesiyle de aşağıdaki tablo oluşturulmuştur.

Tablo 4: Okulların Eğitim Teknolojisi Açısından Durumu, Okul Müdürlerinin Eğitim Teknolojilerini Temin Ve Transfer Etmedeki Rolü İle İlgili Yönetici Ve Öğretmen Görüşleri

	Eğitim ve bilişim teknolojilerine yönelik mevcut durumun iyi olduğu.	Eğitim bilişim teknolojilerinin alt yapılarının yeterli düzeyde olduğu.	Okullarda internet erişimi ihtiyacı karşılayabilecek durumdadır.	Okullarda etkileşimli tahta,slayt tabanlı ders sunumlar ve eğitime yönelik teknolojiler mevcut olduğu öğretmen ve öğrenci bazında etkin kullanıldığı	Okulların Bilgisayar Öğretim Teknolojileri Eğitimi Öğretmeni (B.Ö.T.E.) bulunma durumu ve yararlanılma düzeyi	B.Ö.T.E. öğretmenlerinin okullarda hak ettikleri değeri bulma durumu	Okullardaki yönetici ve öğretmenlerin eğitim ve bilişim teknolojilerini kullanma yeterlilikleri	Okullardaki mevcut mekanların eğitim ve bilişim teknolojilerinin etkin kullanımına uygunluğu.	Eğitim ve bilişim teknolojilerinin temininde okul bütçesinin yeterliliği ve yönetim başarısı	Yönetici, Öğretmen ve Öğrencilerin bilişim teknolojilerine ulaşılabilirliği, teknolojilerin bakım ve onarımının zamanında yapılması durumu
K1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
K2	X				X	X		X		

K3	X	X	X				X	X	X	X
K4	X			X				X		X
K5			X				X			X
K6								X		
K7	X	X	X	X			X	X	X	X
K8	X									X
K9	X	X	X		X	X	X	X		X
K10	X									
K11	X	X	X				X	X		X
K12		X	X				X			
K13	X	X	X				X	X		X
K14										X

Tablo 4' den anlaşılacağı üzere, dokuz konuşmacı "Eğitim ve bilişim teknolojilerine yönelik mevcut durumun iyi olduğu." görüşünü paylaşırken, K5, K6, K10, K12 ve K14 mevcut durumu iyi olmadığını dile getirmişlerdir. Bu konuda K4 ve K6 şöyle beyanda bulunmuşlardır:

Kurumumuzda her derslikte bilgisayar, internet ve projeksiyon kurulumu vardır. Öğretmenler etkinliklerin özelliklerine göre kullanmaktadır (K4).

Sınıflarımızda eski ve çalışmayan bilgisayarlar vardır. Başka her hangi bir bilişim teknolojisi yoktur (K6).

Konuşmacıların yarısının (K1, K3, K7, K9, K11, K12, K13), "Eğitim ve bilişim teknolojilerinin alt yapılarının yeterli düzeyde olduğunu" savunurken; yarısının ise (K2, K4, K5, K6, K8, K10, K14) "Eğitim ve bilişim teknolojilerinin alt yapılarının yeterli düzeyde olmadığını" savunmaktadırlar. Bu konuda K5 ve K10 şu beyanda bulunmuşlardır:

Alt yapı bakımından yenilenme çalışmalarının ihtiyaç olduğunu düşünüyorum (K5).

Eğitim ve bilişim teknolojisi alt yapısı kurumumda yeterli düzeyde değildir. Uzaktan eğitimin gereği olan "discussion Forms" imkanından yararlanacak ölçüde donanım ve internet hızına sahip değiliz (K10).

On dört konuşmacının sekiz tanesi "Okullarda internet erişimi ihtiyacı karşılayabilecek durumda" olduğunu savunurken; (K1, K3, K5, K7, K9, K10, K11, K12, K13) "altı konuşmacı (K2, K4, K6, K8, K10, K14) "Okullarda internet erişimi ihtiyacı karşılayabilecek durumda" olmadığını savunmaktadır. Bu konuda K4, K6 ve K10 şu beyanda bulunmuşlardır:

Fiber erişim olsa daha iyi olur (K4).

Sadece internet müdürün ve memurun odasında vardır (K6).

İnternet erişimimiz youtube.com yoktur. dünyadaki seçkin eğitim öğretim projeleri youtube.com tabanlı çalışmalar yapmaktadır. khanacademy.org , coursera.org vs. (K10).

Konuşmacıların büyük bir çoğunluğu etkileşimli tahta, slayt tabanlı ders sunumları ve eğitime yönelik teknolojilerin kurumlarında mevcut olmadığını beyan ederken; üç konuşmacı (K1, K4, K7,) ise okullarında bu teknolojilerin mevcut olduğunu öğretmen ve öğrenci bazında etkin kullanıldığını belirtmektedirler. Bu konuda K4 ve K6 şu beyanda bulunmuşlardır:

Etkileşimli tahta, slayt tabanlı ders sunumları ve eğitime yönelik teknolojiler, okulumuzda mevcut değildir ama olmasını canı gönülden isterim (K6).

Okulumuzda tepegöz ve projeksiyon aleti vardır ve başkada bir teknolojik alet bulunmamaktadır (K5).

Üç konuşmacının (K1, K2, K9) okullarında B.Ö.T.E. öğretmenin bulunduğunu ve hak ettikleri değerin verildiğini söylemelerine karşın diğer 11 konuşmacı okullarında B.Ö.T.E. öğretmenin bulunmadığını beyan etmişlerdir.

Sekiz konuşmacı okullardaki yönetici ve öğretmenlerin eğitim ve bilişim teknolojilerini kullanma yeterliliklerinin dijital çağın gereklerini karşılayabilecek düzeyde olduğunu belirtirken, altı konuşmacı (K2, K4, K6, K8, K10, K14) karşıt görüş belirtmişlerdir.

...dijital çağın gereksinmelerinden oldukça gerideyiz (K10).

Okullardaki mevcut mekanların eğitim ve bilişim teknolojilerinin etkin kullanımına uygun olduğunu 9 konuşmacı savunurken 5 konuşmacı (K5, K8, K10, K12, K14) bu görüşün aksini beyan etmektedirler.

... okulumuzdaki mevcut mekanlar eğitim ve bilişim teknolojileri ile donatılmış olduğu için teknolojilerin etkin kullanımına uygundur (K1).

... bilişim ve eğitim teknolojilerine göre tasarlanmış bir ortam çocuklarımıza somut yaşantılar kazandıracak, eğitimin daha verimli hale gelmesine katkı sağlayacaktır. Bu alanda bir simülasyon (benzetim) ortamı hazırlanabilir... (K5).

Eğitim ve bilişim teknolojilerinin temininde okul bütçesinin yeterliliği ve bu bütçenin yönetimi ile ilgili olarak onbir konuşmacı olumsuz beyanda bulunurken; sadece üç konuşmacı (K1, K3, K7) farklı görüş belirtmişlerdir.

Yeterli bütçe var fakat bu konuda kullanılmıyor (K6).

Okulumuzun bütçesi bulunmamaktadır (K11).

Bütçemiz bu imkanlara yeterli değildir (K9).

Okullarda Yönetici, Öğretmen ve Öğrenci bazında var olan eğitim ve bilişim teknolojilerinin kullanımında kolay ulaşılabilişirliğinin ve teknolojilerin bakım ve onarımının zamanında yapıldığını 10 konuşmacı beyan ederken dört konuşmacı (K2,K6,K10,K11) aksi yönde görüş beyan etmişlerdir.

Okulumuzun bilişim araçları bakım, onarım ve güncellenmesi konularında bir politikası yoktur. (K10).

Çeşitli eğitim düzeylerinde gerekli olan eğitim teknolojilerine ulaşabilmekte, aksaklıklar zamanında giderilmektedir (K3).

Kurumumuzda öğretmen, yönetici ve öğrencilerin her zaman ulaşabileceği bilgisayar, internet, tarayıcı ve projeksiyon cihazları mevcuttur. Bilgisayarların bakım sözleşmesi vardır. Biraz geç olarak gelseler de bilgisayarların bakım ve onarımı yapılmaktadır (K4).

...servis ve bakım anlaşmaları yolu ile hizmette sorun yaşanmamaktadır. (K7).

5. Tartışma

Okul yöneticilerinin teknolojik liderlik öz-yeterlikleri testi bütüncül olarak değerlendirildiğinde, okul yöneticileri ile öğretmen görüşleri arasında ,05 düzeyinde anlamlı bir fark bulunmuştur. Okul müdürlerinin teknolojik liderlik öz-yeterliklerinin , okul yöneticileri olan okul müdürleri, müdür baş yardımcıları ve müdür yardımcılarının görüşlerine göre yüksek seviyesinde olduğu; ancak, teknolojiyi en çok kullanan ve öğrencilerine kullandırmak zorunda olan öğretmenler açısından ise yeterli olmadığı anlaşılmaktadır. Hacıfazlıoğlu, Karadeniz ve Dalgıç (2011:162),yaptıkları çalışmada okul yöneticilerinin görüşlerini destekler nitelikte bir bulgu elde ederek, araştırma katılımcılarının kendilerini teknoloji liderliği öz-yeterlikleri bakımından yeterli buldukları sonucuna ulaşmışlardır. Yapılan başka bir çalışmada da "İlköğretim okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojisine karşı tutumlarının olumlu olduğu" tespit edilmiştir (Günbayı ve Cantürk, 2011:65). Görgülü (2013;121) ise bulgularında "Okul yöneticilerinin teknolojik liderlik yeterliliklerine ilişkin algılarının öğretmenlerin okul yöneticilerine ait algularından anlamlı düzeyde yüksek olduğunu" tespit ederek, yönetici görüşlerini desteklerken, var olan farkı da ortaya koymaktadır.

Banoğlu' nun yapmış olduğu bir araştırmanın bulgularına göre de okul müdürleri "önemli oranda" teknoloji liderliği yeterliği göstermektedir. Ancak, yöneticilerin teknolojiyle ilgili teknik bilgileri incelendiğinde ya da bu konuda öğretmenlerin müdürleri değerlendirmesi istendiğinde müdürler aleyhine sonuçlara ulaşılırken, yöneticilerin kendilerini değerlendirmeleri istendiğinde yeterliklerinin yüksek çıkması düşündürücü bir sonuçtur. Bu sonuç okul yöneticilerinin özellikle kendilerini değerlendirirken çok nesnel davranmadıklarını düşündürmektedir (Banoğlu, 2011: 205-206). Öğretmenlere yönelik olarak Adıgüzel tarafından yapılan bir çalışma ise bu çalışmadaki öğretmen görüşlerini destekler niteliktedir. Adıgüzel (2010:15)' in çalışmasına göre " Öğretmenler, ilköğretim okullarının öğretim teknolojileri yönünden yetersiz olduklarını, mevcut öğretim teknolojilerinin de öğretmenler tarafından kullanılma düzeylerinin yetersiz olduğunu" sonucunu ortaya çıkmıştır.

Testin alt bileşenlerini oluşturan **vizyoner liderlik, dijital çağ öğrenme kültürü, profesyonel uygulamada mükemmellik ve dijital vatandaşlık** testlerinde de öğretmen görüşleri, yönetici görüşlerinden ,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık oluşturmaktadır. Testi oluşturan alt bileşenlerde de öğretmen görüşleri, yöneticilerin aksine düşük seviyede olduğu görülmektedir. Görgülü (2013;116-119)' nün vizyoner liderlik, dijital çağ öğrenme kültürü, profesyonel uygulamada mükemmellik ve dijital vatandaşlık liderlik türlerine yönelik olarak ulaşılmış olduğu sonuçlara göre de,okul yöneticilerinin bu liderlik türlerinde yüksek düzeyde yeterliğe sahip oldukları bulgusuna ulaşılmıştır. Görgülü, öğretmenlerin görüşlerinin de bu yönde olduğunu, ancak, fark oluşturmamakla beraber, daha düşük bir düzeyde kaldığını belirtmiştir. Testin alt bileşenlerinden biri olan **sistemik gelişim** testinde ise öğretmen görüşleri ile yönetici görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Okul yöneticilerinin Sistemik gelişim yeterliklerinin yüksekliği konusunda, yöneticiler ile öğretmenlerin benzer görüşlere sahip olduğu ve Görgülü (2013;118)' nun çalışmasının da bu yönde olduğu anlaşılmaktadır.

Yönetici ve öğretmenlerin okul türü, meslekteki kıdem ve eğitim durumu değişkenleri açısından, yöneticilerinin teknolojik liderlik öz yeterlikleri testi ve testin alt bileşenleri incelemek için **Kruskal Wallis Testi** (tek yönlü varyans analizi) ve cinsiyet değişkenine göre ise **Mann-Whitney U Testi** uygulanmış olup, her iki testin sonucunun da anlamsız olduğu görülmüştür.

Görüşme tekniği ile elde edilen bulgulara göre, eğitim kurumlarının eğitim ve bilişim teknolojilerine yönelik mevcut durumlarının iyi olduğu, eğitim ve bilişim teknolojilerinin alt yapılarının

yeterli düzeyde olduğu; internet erişiminin, ihtiyacı karşılayabilecek durumda bulunduğu; okullardaki mevcut mekanların eğitim ve bilişim teknolojilerinin etkin kullanımına uygun olduğu; okullarda slayt tabanlı ders sunumları ve eğitime yönelik teknolojilerin mevcut olduğu, öğretmen ve öğrenci bazında etkin kullanıldığı, okullarda yönetici, öğretmen ve öğrenci bazında var olan eğitim ve bilişim teknolojilerinin kullanımında kolay ulaşılabilirliğin olduğu ve teknolojilerin bakım ve onarımının zamanında yapıldığı anlaşılmaktadır. Görgülü' nün bulguları da bu tespiti desteklemektedir. Bu çalışmada Görgülü (2013;119), "Okul yöneticilerinin çoğunluğunun, kelime işlemci, elektronik tablola, sunum, internet, e-posta ve okul yönetiminde eğitim teknolojisi uygulamaları ile ilgili eğitim aldıkları ve kullandıkları" sonucuna ulaşılmıştır. Hacıfazlıoğlu, Karadeniz ve Dalgıç (2011:162) ve Günbayı ve Cantürk, (2011:65)' ün araştırmaları da bu bulguyu desteklemektedir. Bununla beraber, 2013-2014 öğretim yılında bilişim, internet ve materyallerin mevcut durumuna bakıldığında, Gümüşhane Merkez ilçedeki eğitim destek kurumlarında ve okullarda yeterince olmadığı, Tablo 1 ve Tablo 2' de görülmektedir. Fatih projesi kapsamında sadece üç okulda toplam 92 etkileşimli tahta bulunması ve bu tahtaların etkin kullanımı için gerekli alt yapının yetersiz olması, var olan durumu açıklamaktadır.

Ancak,yine görüşme tekniği ile elde edilen bulgulara göre etkileşimli tahta ve bağlı teknolojilerin yeterli olmadığı, okullardaki yönetici ve öğretmenlerin eğitim ve bilişim teknolojilerini kullanma yeterliliklerinin, dijital çağın gereklilerini yeterince karşılayabilecek düzeyde olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.Görgülü (2013;119)' nün ulaştığı diğer bir sonuç da bu bulguyu destekler nitelikte olup, okul yöneticilerinin çoğunluğunun veri tabanı, web sayfası hazırlama programları, animasyon programları, grafik programları ve elektronik tahta ile ilgili eğitim almayıp, bunları da kullanmadıklarını tespit etmiştir.

Okullarında Bilgisayar Öğretim Teknolojileri Eğitimi öğretmenin bulunmadığı ve bulunan okullarda da hak ettikleri değerin verilmediğini; Eğitim ve bilişim teknolojilerinin temininde okul bütçesinin yeterli olmadığı ve bütçe yönetiminin başarısız olduğu, sonuçlarına ulaşılmıştır. Yöneticilere "bilgisayarı hangi amaçla kullandıkları" sorulduğunda da çoğunlukla alınan cevapların başında "okul kayıtlarının tutulması, muhasebe işlerinin yapılması, resmî yazışmalar ve bordro düzenlenmesi" geldiği (Çelikten; 2002) görülmektedir.

Sonuç

Okul yöneticilerinin teknolojik liderlik öz-yeterlikleri testi bütüncül olarak değerlendirildiğinde, okul yöneticileri ile öğretmen görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Okul müdürlerinin teknolojik liderlik öz-yeterliklerinin , okul yöneticileri olan okul müdürleri, müdür baş yardımcıları ve müdür yardımcılarının görüşlerine göre yüksek seviyesinde olduğu; ancak, teknolojiyi en çok kullanan ve öğrencilerine kullandırmak zorunda olan öğretmenler açısından ise yeterli olmadığı anlaşılmıştır.

Testin alt bileşenlerini oluşturan **vizyoner liderlik, dijital çağ öğrenme kültürü, profesyonel uygulamada mükemmellik ve dijital vatandaşlık** testlerinde de öğretmen görüşleri, yönetici görüşlerinden anlamlı bir farklılık oluşturmaktadır. Testi oluşturan alt bileşenlerde de öğretmen görüşleri, yöneticilerin aksine düşük seviyede olduğu görülmektedir.

Görüşme tekniği ile elde edilen bulgulara göre, eğitim kurumlarının eğitim ve bilişim teknolojilerine yönelik mevcut durumlarının iyi olduğu, eğitim ve bilişim teknolojilerinin alt yapılarının yeterli düzeyde olduğu; internet erişiminin, ihtiyacı karşılayabilecek durumda bulunduğu; okullardaki mevcut mekanların eğitim ve bilişim teknolojilerinin etkin kullanımına uygun olduğu; okullarda slayt tabanlı ders sunumları ve eğitime yönelik teknolojilerin mevcut olduğu, öğretmen ve öğrenci bazında etkin kullanıldığı, okullarda yönetici, öğretmen ve öğrenci bazında var olan eğitim ve bilişim teknolojilerinin kullanımında kolay ulaşılabilirliğin olduğu ve teknolojilerin bakım ve onarımının zamanında yapıldığı anlaşılmıştır.

Ancak, yine görüşme tekniği ile elde edilen bulgulara göre etkileşimli tahta ve bağlı teknolojilerin yeterli olmadığı, okullardaki yönetici ve öğretmenlerin eğitim ve bilişim teknolojilerini kullanma yeterliliklerinin, dijital çağın gereklilerini yeterince karşılayabilecek düzeyde olmadığı; Okullarında Bilgisayar Öğretim Teknolojileri Eğitimi öğretmenin bulunmadığı ve bulunan okullarda da hak ettikleri değerin verilmediğini; eğitim ve bilişim teknolojilerinin temininde okul bütçesinin yeterli olmadığı ve bütçe yönetiminin başarısız olduğu, sonuçlarına ulaşılmıştır.

Okul yöneticilerine ve öğretmenlere, bu değişim çağında bilişim ve eğitim teknolojileri ile ilgili sürekliliği olan hizmet içi eğitim verilmesi gerekli görülmektedir. Bu çalışmanın Gümüşhane gibi küçük bir ilde yapılması bir sınırlılık oluşturmaktadır. Bu gibi çalışmaların başka illerde de yapılmasının gerektiği önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, A. (2010). "İlköğretim Okullarında Öğretim Teknolojilerinin Durumu ve Sınıf Öğretmenlerinin Bu Teknolojileri Kullanma Düzeyleri", *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı15,s.1-17.
- Aksoy, H. H. (2003). "Eğitim Kurumlarında Teknoloji Kullanımı ve Etkilerine İlişkin Bir Çözümleme", *Eğitim Bilim Toplum*, Cilt 1, Sayı 4, Sonbahar, s.4-23.
- Aksoy, H. H. (2005). "Medya ve Bilgisayar Teknolojisinin Eğitimde Kullanımının Etkileri Üzerine Eleştirel Görüşler: Orwell ve Huxley" in Gelecek Tasarımları Çerçevesinde Bir Değerlendirme, *Eğitim Bilim Toplum*, Cilt 3, Sayı11, Yaz, s.54-67.
- Ataman, G. (2002). *İşletme Yönetimi Temel Kavramlar Yeni Yaklaşımlar*, İstanbul: Türkmen Kitabevi.
- Açıkalın, A. (1995). "2020 Yılında Benim Okulum", *Eğitim Yönetimi*, Sayı 1, Kış, s.7-21.
- Balcı, A. (2007). *Etkili Okul: Okul Geliştirme, Kuram, Uygulama Ve Araştırma*, Ankara: Pegem Akademi
- Banoğlu, K. (2011). "Okul Müdürlerinin Teknoloji Liderliği Yeterlikleri ve Teknoloji Koordinatörlüğü", *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, Kış, Cilt 11,Sayı 1, s.199-213.
- Büyükoztürk, Ş.,Bökeoğlu, Ö.Ç.ve Köklü,N. (2009). *Sosyal Bilimler İçin İstatistik*, Ankara: Pegem Akademi.
- Can, N. (2002). "Değişim Sürecinde Eğitim Yönetimi", *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı 155-156, http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/155-156/can.htm, Erişim Tarihi:25.08.2014.
- Can, T. (2003). "Bolu Orta Öğretim Okul Yöneticilerinin Teknolojik Liderlik Yeterlikleri", *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, Cilt 2, Sayı 3, s.94-107.
- Çelikten, M.(2002). "Okul Müdürlerinin Bilgisayar Kullanma Becerileri", *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı 155-156, http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/155-156/can.htm, Erişim Tarihi:25.08.2014.
- Görgülü, D. (2013). *Bilgi Toplumuna Geçiş Sürecinde Okul Yöneticilerinin Teknolojik Liderlik Yeterlilikleri Açısından İncelenmesi (Konya İli Örneği)*,Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Gümüşhane Valiliği (2014). 2013-2014 Öğretim Yılı İstatistik Bilgiler Kitabı, Gümüşhane: http://gumushane.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2014_05/28104816_20132014istatistik2.pdf Erişim tarihi:08.09.2014
- Günbayı, İ. ve Cantürk, G. (2011). Bilgisayar Teknolojisinin Okul Yönetiminde Kullanımında Okul Yöneticilerinin Bilgisayar Teknolojisine Karşı Tutumları,*Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, Cilt: 2, Sayı: 3, Haziran, s. 1309-9302.
- Hacıfazlıoğlu, Ö.,Karadeniz, Ş. ve Dalgıç, G. (2011). "Eğitim Yöneticileri Teknoloji Liderliği Öz-Yeterlik Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması", *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, Cilt 17, Sayı 2, s.145-166.
- Hacıfazlıoğlu, Ö., Karadeniz, Ş., & Dalgıç, G. (2010). "Eğitim yöneticileri teknoloji liderliği standartlarına ilişkin öğretmen, yönetici ve denetmenlerin görüşleri", *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, Cilt 16, Sayı 4, s.537-577.
- Karasar, (2014).*Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım..
- Kaya, Z. (2005). *Öğretim Teknolojileri Ve Materyal Geliştirme*, Ankara: Pegem Akademi.
- Özdemir, S.(2000).*Eğitimde Örgütsel Yenileşme*, Ankara: Pegem Akademi.
- Turan, S. (2002). "Teknolojinin Okul Yönetiminde Etkin Kullanımında Eğitim Yöneticisinin Rolü", *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, Sayı 30, Bahar, s.271-281.